

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 14CoP/48/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2522201636
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomír Bundzel
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2522201636.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubomíra Bundzela a sudcov JUDr. Róberta Foltána a JUDr. Kristíny Srnkovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., narodené XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX/X, D., v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, so sídlom E. C. XXXX/XX, F., dieťa rodičov - matky: E. B., narodená XX.XX.XXXX, trvale bytom G. XXX/XX, H. I. G., toho času bytom I. X. XXXX XX, F., a otca: J. B., narodený XX.XX.XXXX, trvale bytom G. XXX/XX, H. I. G., toho času bytom C. XXX/X, D., v konaní zastúpený splnomocnenou zástupkyňou: H. H. H., narodená XX.XX.XXXX, trvale bytom K. XXX, v konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas do rozvodu manželstva, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. PN-6P/130/2022-149 zo dňa 13.10.2023, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **r u š í a v e c m u v r a c i a** na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom označeným v záhlaví súd prvej inštancie výrokom I. uložil matke povinnosť s účinnosťou od 20.09.2022 do 26.08.2023 prispievať na výživu maloletého A. sumou 100,- Eur mesačne, vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám otca, výrokom II. rozhodol, že matka nemá nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 20.09.2022 do 26.08.2023, výrokom III. v prevyšujúcej časti návrh otca zamietol, výrokom IV. zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Piešťany č. k. 6P/130/2022 - 39 zo dňa 20.10.2022 a výrokom V. rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil aplikáciou § 24 ods. 1, § 25 ods. 2, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 3, § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“).

3. Súd prvej inštancie konštatoval, že s ohľadom na právoplatnosť rozsudku o rozvode manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu na čas po rozvode (rozsudok Okresného súdu Trnava sp. zn. PN-9P/65/2022 zo dňa 12.07.2023, právoplatný dňa 26.08.2023), v ktorom súd tiež (skôr) vykonal dokazovanie k osobným, majetkovým a zárobkovým pomerom povinnej matky ako aj k odôvodneným potrebám oprávneného dieťaťa, po zohľadnení zárobkových pomerov otca dieťaťa a partnera matky - zostalo predmetom tohto konania výlučne určenie výživného v prospech maloletého dieťaťa ako povinnosti matky podieľať sa na výžive maloletého A.. Uviedol, že pomery, z ktorých vychádzal súd prvej inštancie v rámci konania o rozvode manželstva rodičov, neboli odlišné od pomerov, z ktorých vychádzal v rámci tohto konania. Súdom určená povinnosť matky podieľať sa na výžive maloletého A. v sume 100,- Eur mesačne na čas po rozvode nebola otcom v konaní sp. zn. PN-9P/65/2022 odvolaním riadne a včas napadnutá. Pomery všetkých účastníkov sú posudzované za totožné obdobie. Súd z vykonaného dokazovania v tomto konaní nezistil žiadnu relevantnú okolnosť, pre ktorú by sa mal odkloniť od právoplatne určenej sumy výživného na čas po rozvode pri určovaní sumy výživného na čas do právoplatnosti výroku o rozvode manželstva, preto určil sumu výživného na čas do

rozvodu manželstva v totožnej výške. Po vykonanom dokazovaní v tomto konaní riadne obstál skutkový stav zistený v konaní vedenom pod sp. zn. PN-9P/65/2022, konkrétne, že matka pracuje ako dentálna hygienička v L. A. D. s čistým mesačným príjmom cca 700,- Eur. Z lustrácie matky v Sociálnej poisťovni mal súd preukázané, že matka dosahuje legálny príjem, z ktorého si plní odvodové povinnosti, aktuálne vo výške 700,- Eur brutto. Spoločníkom spoločnosti L. A. D. je syn matky z predchádzajúceho vzťahu, A. D., nar. XX.XX.XXXX, ktorý podľa čestného prehlásenia matky zo dňa 08.08.2023 pracuje v zahraničí vo Švédsku ako robotník - lešenár v turnusoch 6 týždňov a 2 týždne doma. Z lustrácie spoločnosti za rok 2022 vyplývali celkové výnosy vo výške 54.445,- Eur, zisk sa rovnal strate vo výške 15.402,- Eur. Otec s procesným opatrovníkom maloletého dieťaťa opakovane nespolupracoval, ani v tomto konaní neumožnil opatrovníkovi prešetriť pomery v domácnosti dieťaťa, telefonicky uviedol, že žije so synom v 5-izbovom rodinnom dome vo vlastníctve jeho otca (starého otca maloletého dieťaťa, J. J. B.). Jeho čistý príjem je 140,- Eur mesačne, je konateľom spoločnosti M., D.. D. N. O., v ktorej pracuje na 1 úväzok s uvedeným príjmom. Partner matky, P. E., nie je osobou dosahujúcou príjem, z ktorého by plnil odvodovú povinnosť v Sociálnej poisťovni.

4. Ďalej uviedol, že v konaní bolo nespоровané, že zatiaľ, čo otec vykonáva rodičovské práva a povinnosti výlučne k maloletému A., matka okrem rodičovských práv a povinností vrátane vyživovacej povinnosti k maloletému A. vykonáva tiež osobnú starostlivosť o I. A., po predĺžení na rok po dosiahnutí plnoletosti dieťaťa t. j. do XX.XX.XXXX, ktorá jej bola zverená do pestúnskej starostlivosti. Otec nebol pestúnom, t. j. osobou oprávnenou na výkon náhradnej starostlivosti k maloletej I.. Matka ako pestún je v súvislosti s výkonom pestúnskej starostlivosti poberateľkou opakovaného príspevku náhradnému rodičovi za rok 2022 v sume 208,80 Eur, od 01.07.2023 v sume 239,50 Eur a je jej vyplácaný tiež opakovaný príspevok dieťaťu zverenému do náhradnej starostlivosti v sume 131,80 Eur, ktorý spolu s prídavkom na dieťa v sume 30,- Eur predstavuje tak celkovo finančnú podporu štátu v sume 401,30 Eur mesačne k osobnej starostlivosti o I.. Matka v tejto súvislosti poukázala na to, že z tejto sumy hradí všetky výdavky týkajúce sa plnoletej I., ktorá študuje v 3. ročníku strednej veterinárnej školy v Nitre, a od septembra 2023 I. čaká posledný ročník. Nemá zabezpečené internátne ubytovanie, preto uvedená podpora zo strany štátu bude plne spotrebovaná na potreby plnoletého dieťaťa na nájdenie si ubytovania (privátny nájom), pričom finančná podpora zo strany štátu po 19-tom roku dieťaťa, ktorý dovŕši I. v novembri 2023 zanikne. Plnoletá I. bude uprostred maturitného ročníka, výdavky v súvislosti s ňou budú pokračovať aj naďalej a je predpoklad, že sa bude pripravovať na budúce uplatnenie na trhu práce štúdiom na vysokej škole, čo u maloletého A. sa neočakáva. Súd prvej inštancie uviedol, že aj keď pestún nemá do lege lata vyživovaciu povinnosť k plnoletému dieťaťu pôvodne zverenému do pestúnskej starostlivosti, fakticky sa plnoleté dieťa po dovŕšení 18-teho, príp. 19-teho roku života nestáva hneď schopným samo sa živiť a zostáva odkázané na uspokojovanie svojich potrieb od pôvodného pestúna, pričom túto špecifickú okolnosť súd pri určovaní vyživovacej povinnosti matky na maloletého A. zohľadnil.

5. S ohľadom na sporovanie výdavkov týkajúcich sa maloletého dieťaťa matkou, mal súd prvej inštancie zo súdnej praxe za to, že mesačné náklady na 17-ročné dieťa, ktoré otec pre svoju pasivitu v tomto konaní a v konaní sp. zn. PN-9P/65/2022 nepreukázal predstavujú stravu v sume 150,- Eur, oblečenie a obuv v sume 100,- Eur, náklady na zabezpečovanie bytovej potreby v pomernej časti (112 z výdavkov uvedených otcom v konaní – elektrina v sume 90,- Eur, voda v sume 10,- Eur, kúrenie v sume 83,- Eur, internet v sume 15,- Eur) v sume 198,- Eur. Odôvodnené potreby dieťaťa sú závislé od schopností a možností rodičov. Náklady s prevádzkou bazéna súd nepovažoval za dôvodný výdavok, ktorý by mal byť zohľadnený pri určovaní výživného, s poukazom na zistené zárobkové a majetkové pomery matky. Matka sporovala aktívne venovanie sa športu zo strany maloletého dieťaťa, ako aj údajné užívanie vitamínov a doplnkov dieťaťom. Na pojednávaní dňa 12.07.2023 v konaní vedenom pod sp. zn. PN-9P/65/2022 právny zástupca matky uviedol, že otec prevádzkuje minimálne jedno fitness centrum, preto ani prípadné vstupy do fitnesscentra nie sú skutočným výdavkom týkajúcim sa maloletého dieťaťa. Dovolenky, chov špecifických zvierat, numizmatika a poisťné zmluvy k dieťaťu predstavujú tiež výdavky, ktoré nepatria medzi základné odôvodnené potreby, ale zodpovedajú vyššiemu životnému štandardu, ktorý sa v konaní vo vzťahu k matke nepreukázal a tieto výdavky nezodpovedajú ani životnej úrovni, ktorú otec uviedol v návrhu k svojim majetkovým a zárobkovým pomerom, keďže by to znamenalo, že ich otec uhradza z jediného jeho príjmu v sume 140,- Eur mesačne netto z pracovného pomeru vykonávaného na čiastočný úväzok (1/4) vo M. D.. D. N. O., avšak len uvedené záujmové činnosti a záľuby dieťaťa otec vyčíslil na sumu (dovolenky za rok 1.000,- Eur, chov zvierat 150,- Eur mesačne, výstavy a numizmatika nevyčíslené mesačné poisťné 100,- Eur) pomerne cca 333,- Eur mesačne.

Z lustrácie spoločnosti M. D.. D. N. O. mal súd za preukázané, že ide o spoločnosť, v ktorej je podľa údajov uvedených v obchodnom registri spoločníkom starý otec maloletého dieťaťa so splateným vkladom 999.250,- Eur a konateľom otec maloletého dieťaťa, pričom ide spoločnosť zamestnávajúcu od 10 do 19 zamestnancov, ktorá za rok 2021 dosiahla tržby v sume 661.713,- Eur. K tomu súd doplnil dokazovanie a z lustrácie spoločnosti na pojednávaní dňa 13.10.2023 mal preukázané, že v roku 2022 dosiahla spoločnosť tržby o viac ako 45 % vyššie, keď celkové výnosy spoločnosti boli 1.074.314,- Eur, aktíva vo výške 5.998.358,- Eur, vlastný kapitál spoločnosti 2.453.640,- Eur.

Z uvedeného mal preto súd prvej inštancie za to, že ide o rodinnú firmu, v ktorej pôsobí otec a starý otec maloletého dieťaťa, otec a dieťa žijú v nehnuteľnosti vo vlastníctve starého otca, a preto sú pomery týchto štyroch osôb (dieťa, otec, starý otec, právnická osoba) vzájomné prepojené a neoddeliteľné pri posudzovaní výlučne životnej úrovne dieťaťa a jeho otca.

6. Poukázal na to, že súdy svojou rozhodovacou činnosťou ustálili, že pri určení výživného súd musí prihliadnuť na to, či povinný neopustil pre neho vhodné zamestnanie poskytujúce mu väčší príjem, aby dosiahol zníženie vymeriavacieho základu, pretože takéto konanie nesmie povinnej osobe priniesť žiadne výhody a prospech. Je povinnosťou súdu zabrániť pokusom povinnej osoby uniknúť vyživovacej povinnosti tým, že by si povinný našiel zamestnanie s nízkym platom. Preto pri určení výživného je rozhodujúci príjem, ktorý by rodič reálne mohol dosahovať a nie príjem, ktorý fakticky dosahuje, pretože princíp potenciality má prednosť pred princípom fakticity aj v prípade, že povinný berie na seba neprimerané majetkové riziká zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, resp. vyvoláva stratu príjmu a tým súčasne možnosť poskytovania výživného. Súd žiadnu z týchto okolností z pomerov matky nezistil.

7. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že obaja rodičia neuvádzajú úplné a pravdivé skutkové okolnosti k svojim zárobkovým pomerom, keď u matky súd neuveril tvrdeniu, že ako dentálna hygienička dosahuje zárobok 700,- Eur netto a u otca neuveril tvrdeniu, že ako konateľ spoločnosti s tržbami viac ako 1,7 milióna ročne, v spoločnosti zamestnávajúcej minimálne 10 zamestnancov, má jediný príjem, a to zo zamestnania pre túto spoločnosť vo výške 140,- Eur netto. Zástupkyňa otca na pojednávaní nevedela hodnoverne bližšie popísať náplň manažérskej činnosti otca z výkonu funkcie konateľa, ani sa vyjadriť k odmene otca za výkon funkcie. Pokiaľ má spoločnosť vlastný kapitál vo výške 2.453.060,- Eur, účtovne evidované základné imanie 1.000.000,- Eur, v takom prípade mal súd za to, že otec a starý otec využívajú spoločnosť na uspokojovanie svojich potrieb, ako aj potrieb dieťaťa, keďže otec iný relevantný príjem z iného zdroja nemá. Tvrdeniu zástupkyne otca, že otec je nemajetný a všetky nehnuteľnosti označované matkou ako hotel Q., fitness centrum, čerpaciu stanicu a pod. a základné imanie spoločnosti nadobudol starý otec maloletého dieťaťa, emeritný sudca Krajského súdu v Nitre, súd neuveril, keďže príjmové pomery sudcov sú voľne dostupné spoločnosti a je vo všeobecnom povedomí spoločnosti, že pokiaľ sudca nevykonáva inú podnikateľskú činnosť (okrem vedeckej, pedagogickej, literárnej, umeleckej činnosti), ani činnosť s členstvom v riadiacom alebo kontrolnom orgáne právnickej osoby, ktorá vykonáva podnikateľskú činnosť, ani s inou hospodárskou alebo zárobkovou činnosťou, okrem správy vlastného majetku, teda dodržiava nezlučiteľnosť funkcie pri uplatnení princípu nezávislosti súdnej moci, tak ako mu túto povinnosť ukladá zákon o sudcoch, jeho majetkové pomery zodpovedajú vyššej strednej triede v spoločnosti, a teda tak ako uviedla zástupkyňa matky, ani za 20 rokov výkonu funkcie sudcu aktuálne nedosiahne úhrne príjem vo výške sedem miestneho čísla, nie to ešte v období pred roka 2014. Preto súd prvej inštancie dospel k záveru, že uveriteľnejšie, a teda hodnovernejšie je tvrdenie matky, že matka a otec v manželstve spoločne nadobúdali majetky, ktoré otec z opatrnosti, príp. od počiatku viedol vo vlastníctve, či majetku inej jemu blízkej osoby, v konaní uvádzaného starého otca maloletého dieťaťa.

8. Poukazujúc na vykonané dokazovanie, mal súd prvej inštancie za to, že odôvodnené potreby maloletého dieťaťa v tomto prípade priaznivo ovplyvňuje vyššia životná úroveň otca dieťaťa, ktorý umožňuje dieťaťu všestranne sa rozvíjať v rôznych oblastiach, podporuje rozvoj jeho vlôh, schopností a záujmov dieťaťa v rozsahu, ktorý nezodpovedá možnostiam osoby dosahujúcej príjem v sume 140,- Eur netto mesačne, ale ani príjem zodpovedajúci priemernej mzde v národnom hospodárstve. Matka opakovane uvádzala, že so synom je v kontakte na dennej báze, vozí ho ráno do školy, komunikujú spoločne, sprevádza ho roky na poradenstvo pre dyslexiu a dysgrafiú, zakupuje mu ošatenie a dáva vreckové podľa svojich možností, keďže sa ako pestúnka podieľa aj na uspokojovaní potrieb plnoletej l..

9. Z takto zistených pomerov určil povinnosť matky podieľať sa na výžive maloletého A. v rozhodnom období od podania návrhu otcom do právoplatnosti rozsudku o rozvoje manželstva s určenou osobnou

starostlivosťou otca, sumou 100,- Eur mesačne. V prevyšujúcej časti súd návrh zamietol, keď otec žiadal určiť výživné v sume 500,- Eur mesačne, ako aj čo do počiatku dátumu, od kedy je matka povinná prispievať na výživu dieťaťa, otec požadoval určiť s účinnosťou odo dňa nasledujúceho po odsťahovaní sa matky zo spoločnej domácnosti, t. j. od 08.05.2022. Súd z prejednávania veci nezistil žiaden dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý by mal určovať výživné za obdobie pred podaním návrhu vo veci samej.

10. S ohľadom na uznesenie o neodkladnom opatrení zo dňa 20.10.2022 a vyjadrenie matky zo dňa 04.11.2022, že synovi prispievala aj sumou vo výške 100,- Eur za mesiac na výživu, dospel súd prvej inštancie k záveru, že matka nemá nedoplatok na zročnom výživnom za rozhodné obdobie. Zástupkyňa otca na pojednávaní sporovala, že by sa matka podieľala na výžive dieťaťa v období od 20.09.2022 do 20.10.2022, avšak dôkazy o plnení či neplnení povinnosti matkou počas súdneho konania nemala a žiadala preto odročiť pojednávanie, čo súd zhodnotil v kontexte celého postoja otca v oboch konaniach ako obštrukčný návrh.

11. Súd prvej inštancie zároveň zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Piešťany sp. zn. 6P/130/2022 zo dňa 20.10.2022, nakoľko nebolo čo do trvania časovo obmedzené.

12. O trovách konania súd rozhodol v zmysle generálnej klauzuly ust. § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, keď súd nezistil žiaden dôvod na odklonenie sa od všeobecnej klauzuly a účastníci konania si náhradu trov konania neuplatnili.

13. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie otec z dôvodu, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok - ďalej len „CSP“), resp. že nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 ods. 1 CMP). Navrhol, aby odvolací súd zrušil odvolaním napadnutý rozsudok a vec vrátil súdu prvej inštancie za účelom doplnenia dokazovania. Namietal nesprávnosť záveru súdu prvej inštancie, ktorý pri svojom rozhodovaní vychádzal najmä z toho, že pomery, z ktorých vychádzal v rámci konania o rozvod manželstva (vedeného na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. PN-9P/65/2022) neboli odlišné od pomerov, z ktorých vychádzal v rámci predmetného konania, teda konania o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas do rozvodu manželstva. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie v konaní o rozvod manželstva oprel o tvrdenia otca práve v tomto konaní. Ak súd nemal pri rozvode riadne prešetrené všetky pomery, čo potvrdilo i vyjadrenie kolízneho opatrovníka, ktorý vyslovene uviedol, že sa im nepodarilo prešetriť pomery na strane otca, nie je možné ustáliť, že tieto pomery sú rovnaké. Zdôraznil, že trvá na skutočnosti, že rozhodnutie o rozvode manželstva trpí procesnou vadou, avšak táto skutočnosť je predmetom samostatného konania.

Mal za to, že súd má pri svojom rozhodovaní postupovať tak, aby chránil záujmy maloletého dieťaťa, a teda v prípade, ak súd pri svojom dokazovaní zistí, že pomery rodičov, najmä povinného rodiča, boli odlišné od pomerov, ktoré súd považoval za zásadné pri rozhodovaní o rozvode manželstva, je povinnosťou súdu na tieto skutočnosti prihliadať. V opačnom prípade by aj zákonodarca v zákone ustanovil, že súd nemá povinnosť skúmať pomery rodičov v prípade, ak rozhodnutiu predchádzalo rozhodnutie o rozvode.

Namietal, že súd prvej inštancie nevzal do úvahy námietku jeho splnomocneného zástupcu ohľadom princípu potenciality príjmov rodiča povinného platiť výživné na maloleté dieťa a nepreskúmal tak riadne možnosti a schopnosti na strane matky, kedy zo všeobecne dostupných zdrojov je zrejmé, že priemerný plat dentálneho hygienika v pracovnom pomere je v dotknutej oblasti v rozsahu od 1.500,- Eur do 3.000,- Eur. Matka má v predmetnom odbore dlhodobú prax a zvýšenú kvalifikáciu, na základe čoho figuruje ako zodpovedný zástupca u svojho zamestnávateľa. Teda za daných okolností má možnosť zamestnať sa za podstatne vyššiu sumu, ako je ňou deklarovaná mzda. A to aj s prihliadnutím na skutočnosť, že sa tak často zúčastňuje školení v spojení s wellness pobytmi, ktoré pravdepodobne jej kvalifikáciu zvyšujú i v súčasnej dobe. Je povinnosťou súdu riadne zistiť možnosti a schopnosti oboch rodičov, no vo vzťahu k príjmu matky sa súd uspokojil len s jej tvrdením, že mimo mzdu žiadny iný príjem nemá, hoci jej životná úroveň a tvrdenie, že na úhrade nákladov sa podieľa aj jej priateľ, ktorý je však dlhodobo nezamestnaný a bez príjmu, je len málo uveriteľné. Súd prvej inštancie preto v tomto prípade svojím postupom, kedy nepreveril otázku možností a schopností na strane matky vzhľadom na tvrdenie splnomocneného zástupcu otca, poškodil záujmy maloletého dieťaťa a porušil jeho práva na spravodlivý

proces. Naopak súd sa podrobne zaoberal ekonomickou situáciou spoločnosti M., D., D. N., v ktorej je otec zamestnancom a konateľom a ekonomickú situáciu spoločnosti zohľadňoval pri posudzovaní príjmu na strane otca. Tu však otec poukázal na stanovisko Krajského súdu v Trnave, obsiahnuté v rozsudku pod sp. zn. 23CoP/28/2014, že pri určovaní výšky výživného sú podstatné zárobkové a majetkové pomery rodiča zaviazaného platiť výživné a nie veľkosť majetku spoločnosti, ktorej je konateľom alebo spoločníkom. Nejde totiž o majetok rodiča ako fyzickej osoby a hodnota majetku spoločnosti môže byť významná pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode, kedy sa budú ohodnocovať obchodné podiely v jednotlivých spoločnostiach a bude sa prihliadať na spravodlivé rozdelenie spoločne nadobudnutého majetku. V tomto prípade tak súd opätovne neprihliadal na záujmy maloletého dieťaťa a na jeho právo, aby sa na jeho vyživovacej povinnosti podieľali obaja rodičia, keď sa uspokojil so skutočnosťou, že potreby dieťaťa zabezpečuje najmä jeho starý otec, hoci vyživovacia povinnosť rodičov, a teda aj matky, má prednosť pred vyživovacou povinnosťou starého rodiča. V ďalšom namietal, že súd porušil právo maloletého dieťaťa v situácii, keď jednak nezohľadnil možnosť matky zabezpečiť si vyšší príjem, ale zároveň bral do úvahy výdavky matky na už plnoletú I. A., ktorá bola matke zverená do pestúnskej starostlivosti, hoci zároveň deklaroval, že matka nemá voči maloletej vyživovaciu povinnosť. Pritom súd považoval za spravodlivé, že matka prispieva na úhradu nákladov plnoletej I. viac, ako maloletému A.. Dodal, že je mu známe, že ešte počas ich spolužitia s matkou mala vtedy I. A. vkladnú knižku na ktorej boli finančné prostriedky v rozsahu niekoľko tisíc jednoznačne postačujúce na úhradu jej nákladov na štúdium do skončenia strednej školy a pravdepodobne i vysokej. V neposlednom rade podľa názoru otca súd postupoval nesprávne a v rozpore so záujmami maloletého dieťaťa, keď nepreveril skutočnosti o výške nedoplatkov matky na zročnom výživnom. Pritom neodkladné opatrenie bolo vydané dňa 20.10.2022 a nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 08.11.2022, preto prvýkrát matka mohla realizovať úhradu v novembri 2022 za december 2022. Už len z vyjadrenia právnej zástupkyne matky je tak zrejmé, že matka má nedoplatok na zročnom výživnom, a to aj pokiaľ by odvolací súd výživné v sume 100,- Eur na maloletého A. považoval za primerané a dostatočné, keďže predmetom tohto konania je úprava výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému za dobu od 20.09.2022.

14. K odvolaniu otca sa vyjadrila matka, ktorá uviedla, že odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie považuje za vecný, správny, objektívny a spravodlivý, preto navrhla, aby ho odvolací súd ho potvrdil. Naopak odvolanie otca považuje za nedôvodné s cieľom svojim konaním robiť iba zbytočné prietahy. Dodala, že nie je pravdou, čo tvrdí otec v podanom odvolaní, keďže kolízny opatrovník sa viac krát snažil prešetriť pomery v domácnosti otca a snažil sa s ním telefonicky spojiť. Otec sa však úmyselne zatajoval a nijakým spôsobom sa nesnažil byť súčinný. Úmyselne teda neposkytol ÚPSVaR Piešťany súčinnosť s prešetrením jeho pomerov v domácnosti, nakoľko by bolo jasné a zjavné, že otec žije so synom v prepychu a nadštandardných bytových podmienkach oproti bežným rodinám. Tvrdila, že sa o svojho syna zaujíma, je s ním v telefonickom kontakte a trávi s ním všetok voľný čas. Prispieva na jeho výživu pravidelne sumou vo výške 100,- Eur a kupuje mu oblečenie, pravidelne mu dáva vreckové, uhrádza školské obedy, školský počítačový program a tiež aj iné jeho jednorazové výdavky. Hradí aj dcérine mesačné výdavky, ktorá bola do novembra 2023 v jej pestúnskej starostlivosti. Síce už nie je v jej pestúnskej starostlivosti, ale jej morálny a rodičovský záväzok voči nej stále trvá. Namietala, že otec kritizoval a poukazoval na jej mesačný príjem vo výške 700,- Eur, pretože by mala mať príjem, ktorý podľa neho má byť aspoň vo výške 3.000,- Eur vzhľadom na jej pracovnú profesiu. Uviedla, že otcov príjem je nízky, vo výške 130,- Eur, a to vzhľadom na jeho ukončené vzdelanie (právnické vzdelanie a ukončené vzdelanie I. vysokoškolského stupňa z odboru politológia). Podľa názoru matky práve otec by sa mal zamyslieť a začať si hľadať iné zamestnanie ako byť konateľom vo svojej firme s tak nízkym príjmom, ktorý je, podľa názoru matky, umelo ponížený otcom. Vzhľadom na jeho dosiahnuté ukončené vzdelanie môže dosahovať príjem minimálne v sume 3.000,- Eur. Uviedla, že jej partner je od novembra 2023 zamestnaný na polovičný úväzok ako fyzioterapeut v L. C. F. s príjmom v sume 500,- Eur a disponuje aj finančnými prostriedkami, ktoré mu darovali jeho rodičia, ktorí pracujú ako lekári. Má aj úspory, z ktorých čerpá na svoje mesačné výdavky. Vyššie uvedené skutočnosti teda vylučujú, že by ho živila ona sama. Matka si nie je vedomá, že by mala dlh na výživnom na maloleté dieťa. Dňa 21.09.2022 uhradila výživné vo výške 200,- Eur za mesiace september a október 2022. Každý mesiac pravidelne až do decembra 2023 má uhradené výživné na maloleté dieťa. Dodala, že ak otec trvá na tom, že jej vznikol dlh na výživnom, nech ho preukáže. Ak sa dlh preukáže, je ochotná ho vyrovať.

Tvrdila, že otec netrpí finančným deficitom, ani núdzou, čo preukazuje aj tá skutočnosť že synovi kúpil automobil zn. Toyota Hilux Pick up v kúpnej cene cca 50.000,- Eur, automobil kúpil aj svojmu synovi z prvého vzťahu a svojej priateľke.

15. K vyjadreniu matky k odvolaniu sa vyjadril otec, ktorý poprel, že by kúpil autá svojej priateľke alebo svojmu staršiemu synovi. Poprel, že by vlastnil hotel v F., alebo iné nehnuteľnosti. Čo sa týka jeho príjmu, tak matka nikdy v priebehu konania výšku tohto príjmu nenamietala z pohľadu, že sa vzdal výhodnejšieho príjmu, pričom toto by nenamietala ani v prípadnom odvolacom konaní. Poznamenal, že nemá žiadnu prax v odbore právo, túto činnosť nikdy nevykonával a vzhľadom na odstup času, kedy absolvoval vysokoškolské štúdium prvého stupňa v odbore právo (v roku 2002), aktuálne ani nie je ani schopný túto prácu vykonávať. V súlade so záujmami maloletého dieťaťa, poukázal na ust. § 75 ods. 1 druhá veta Zákona o rodine, a teda riadne, v súlade so zákonom, viedol argumentáciu chrániac jeho záujmy. Ohľadom neexistencie dlhu matky na výživnom poukázal na to, že od nikoho nemožno spravodlivo žiadať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti. Matka bola zaviazaná rozhodnutím súdu uhrádzať výživné, preto je jej povinnosťou preukázať, že si svoju povinnosť splnila a hlavne je povinnosťou súdu, chrániaceho záujmy maloletého dieťaťa, splnenie si tejto povinnosti zo strany matky preveriť.

16. K odvolaniu otca sa vyjadril kolízny opatrovník, ktorý uviedol, že sa pridriava vyjadrenia, ktoré uviedol na pojednávaní dňa 13.10.2023 a odporučil odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

17. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 3 ods. 5 písm. b) CMP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP) proti rozhodnutiu súdu prvej, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP, § 62 ods. 1 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

18. Predmetom konania na súde prvej inštancie bolo rozhodovanie o návrhu otca na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas do rozvodu manželstva. Keďže rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. PN-9P/65/2022-156 zo dňa 12.07.2023, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 26.08.2023, bolo rozhodnuté o rozvode manželstva a úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, predmetom konania o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas do rozvodu manželstva zostala otázka výživného na maloleté dieťa.

Predmetom odvolacieho konania s poukazom na dôvody otca predostreté v odvolaní bolo preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvej inštancie.

19. Podľa § 62 ods. 1, 2, 4 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

20. Podľa § 75 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

21. Podľa § 35 CMP, súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

22. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v

takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť pred dovolacím súdom.

23. Právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

24. Požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku súdu v podmienkach vnútroštátnej úpravy slovenského civilného procesu vymedzuje § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého súd v odôvodnení rozsudku uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozsudku obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu. Korektným i ústavne konformným výkladom takéhoto ustanovenia pritom treba dospieť k záveru, že s práve uvedenými požiadavkami je v rozpore nielen úplný či čiastočný nedostatok (absencia) dôvodov rozhodnutia, ale napr. aj vnútorná rozpornosť jednotlivých výrokov alebo aj odôvodnenia rozsudku, existencia extrémneho nesúladu medzi právnymi závermi súdu, resp. prípad, keď právne závery zo skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú a napokon i len všeobecné súhrnné zistenia, konštatovania alebo závery bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali byť tieto vyodené. Ak povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu (ktoré sa vysporiada i so špecifickými námietkami strany); potom porušením uvedeného práva sporovej strany na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej je (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia pre práve zvoleným spôsobom) odňatie možnosti náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, pričom výskyt takejto vady zakladá sám osebe dôvod odvolania podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP.

25. Po preskúmaní odvolaním napadnutého rozhodnutia dospel odvolací súd k záveru, že prvoinštančný súd sa vyššie uvedenými kritériami neriadil. V súvislosti s rozhodovaním o výške výživného na maloleté dieťa svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, zároveň nedôsledne vykonal i dokazovanie na zistenie možností, schopností a majetkových pomerov rodičov, ich životnej úrovne, ako aj odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa.

26. Predovšetkým treba poukázať na to, že na strane oprávneného dieťaťa sú základným kritériom pre určenie výšky výživného jeho odôvodnené potreby. Potreby dieťaťa by mali byť kryté v plnom rozsahu, ak sú odôvodnené. Pod odôvodnenými potrebami je nutné chápať nielen bežné denné potreby, ktoré reflektujú konkrétnu životnú situáciu, ale aj mimoriadne potreby, ak sa preukáže ich opodstatnenosť a kumulatívne ich úhradu dovoľujú možnosti a schopnosti rodičov. Možnosť uspokojovania potrieb dieťaťa je všeobecne závislá od objektivizovanej životnej úrovne rodičov a samotná odôvodnenosť potrieb sa odvíja od konkrétnej posudzovanej situácie a životnej úrovne dotknutých osôb. Čím vyššia je životná úroveň povinného rodiča, tým širšie možno interpretovať pojem odôvodnené potreby oprávneného dieťaťa.

27. Je teda nutné, aby súd v konaní o určenie výživného na maloleté dieťa vychádzal z odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa, ktoré musia byť v konaní náležite zisťované. V danom prípade sa súd nedostatočne vysporiadal s otázkou odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa, keď v bode 28 odôvodnenia svojho rozsudku konštatoval, že zo súdnej praxe dospel k záveru, že mesačné výdavky na 17-ročné dieťa, ktoré otec nepreukázal, predstavujú stravu 150,- Eur, oblečenie a obuv 100,- Eur, náklady na zabezpečenie bytovej potreby v pomernej časti (112 z výdavkov uvedených otcom v konaní – elektrina 90,- Eur, voda 10,- Eur, kúrenie 83,- Eur, internet 15,- Eur) v sume 198,- Eur. K tomuto odvolací súd dodáva, že matematickým výpočtom nie je zrejme ako súd prvej inštancie dospel k sume 198,- Eur ako pomernej časti výdavkov na bývanie a zároveň z akých dokladov pri jednotlivých položkách vychádzal. Nezaoberal sa ani dôvodnosťou výdavku na telefón dieťaťa. Nepostačuje úvaha súdu, že

niektoré výdavky dieťaťa (napr. dovolenky, numizmatika, poisťné zmluvy) nepatria medzi jeho základné odôvodnené potreby, keďže zodpovedajú vyššiemu životnému štandardu, ktorý sa vo vzťahu k matke v konaní nepreukázal a tieto výdavky nezodpovedajú životnej úrovni, ktorú otec uviedol vo svojom návrhu k svojim majetkovým a zárobkovým pomerom, keďže by to znamenalo, že ich otec uhrádza z jeho jediného príjmu v sume 140,- Eur netto mesačne, čo je vzhľadom k výške vyčíslených výdavkov na dieťa nereálne. V bode 30 odôvodnenia svojho rozsudku súd prvej inštancie dospel k záveru, že rodičia neuvádzajú úplné a pravdivé skutkové okolnosti k svojim zárobkovým pomerom a u matky neuveril tvrdeniu, že ako dentálna hygienička dosahuje zárobok v sume 700,- Eur netto a u otca, že ako konateľ obchodnej spoločnosti so značnými tržbami dosahuje príjem vo výške 140,- Eur netto. Vyššie uvedené konštatácie súdu prvej inštancie sú protichodné, keď na jednej strane pri výdavkoch na maloleté dieťa stanovuje ich výšku na minimum, vzhľadom na to, že vyššie výdavky dieťaťa by nezodpovedali životnej úrovni rodičov (ktorú navyše ani neskúmal) a na druhej strane neuveril tvrdeniam rodičom o nimi dosahovaných zárobkoch, z čoho možno vyvodiť, že u oboch mal za to, že dosahujú príjmy vo vyšších sumách.

28. Odvolací súd zdôrazňuje, že iba základné bežné potreby dieťaťa pokrýva vyživovacia povinnosť rodičov výnimočne v tom prípade, ak sú možnosti a schopnosti rodičov slabé alebo objektívne obmedzené a nedovoľujú im poskytnúť dieťaťu viac. Pokiaľ to však životná úroveň rodičov dovoľuje, treba pri určení výšky vyživovacej povinnosti zohľadniť tiež náklady na voľnočasové aktivity, dovolenky, výlety, lyžovačky, a pod. tak, aby sa deti podieľali na životnej úrovni svojich rodičov. Práve pri posudzovaní otázky, čo súd zahrnie do oprávnených nákladov na dieťa, sa najviac prejaví porovnanie životnej úrovne rodičov a dieťaťa. Tieto otázky musia byť vždy predmetom dokazovania v konaní o určenie výživného a v tejto súvislosti odvolací súd pripomína aj povinnosť súdu zistiť skutočný stav vecí (§ 35 CMP). V danom prípade z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie sa obmedzil iba na konštatovanie, že zo súdnej praxe vyplýva aké sú výdavky 17-ročného dieťaťa, bez zreteľa na to, že potreby dieťaťa je nevyhnutné zistiť náležitým spôsobom, zaoberať sa dôvodnosťou a primeranosťou konkrétnych položiek, uviesť, aké dôkazy v tomto smere vykonal. Po stanovení konkrétnej výšky priemerných mesačných nákladov na dieťa, môže súd pristúpiť k druhému kroku, ktorým je určenie miery, ktorou sa na stanovených mesačných nákladoch bude podieľať každý z rodičov. Pri určení tejto miery súd zohľadní zárobkové schopnosti a možnosti toho – ktorého rodiča, majetkové pomery, životnú úroveň, počet iných vyživovacích povinností a ich výšku, plnenie vyživovacej povinnosti aj osobnou starostlivosťou o dieťa a starostlivosťou o domácnosť, ktorej je dieťa členom a napokon aj plnenie vyživovacej povinnosti aj vecnými plneniami nad rámec určený súdnym rozhodnutím. Vzhľadom na uvedené je preto potrebné uvedené faktory oboch rodičov porovnať navzájom a zohľadniť tiež osobnú starostlivosť o dieťa, prípadne starostlivosť o spoločnú domácnosť. Odvolací súd zdôrazňuje, že každý rodič má povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie svojich vlastných potrieb (§ 62 ods. 5 Zákona o rodine). Nemožno tiež opomenúť aktuálne poberanú výšku rodinných prídavkov na dieťa podľa zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a rodičom uplatňovaný daňový bonus na dieťa podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Predmetné sumy je potrebné vyčísliť.

29. Žiada sa dodať, že pre určenie výšky vyživovacej povinnosti je smerodajná životná úroveň každého z rodičov, pretože platí prvoradá premisa, že dieťa má právo sa podieľať na životnej úrovni každého svojho rodiča. Jednoznačne tak životnú úroveň dieťaťa pozitívne ovplyvňuje majetkovo lepšie zabezpečený rodič. Miera životnej úrovne je objektívne zistiteľná rôznymi dôkazmi. Môže ju preukazovať výška mesačných nákladov rodiča, a to v súhrne, ale aj jednotlivé položky. Smerodajnou môže byť výška tých položiek, ktoré nie sú pre život nevyhnutné a ktoré signalizujú prebytok finančných prostriedkov. Nezanedbateľnú výpovednú hodnotu má skutočnosť, na akom motorovom vozidle rodič jazdí, aké sú mesačné náklady na toto vozidlo (nájom, lízing, servis, poisťky a pod.), kde býva, aké má koničky, aká je ich finančná náročnosť a pod.. Hospodárenie rodiča by malo byť preukázané dostatočne transparentne. V tomto smere súd prvej inštancie nepostupoval dôsledne.

30. Pokiaľ ide o skúmanie možností, schopností a majetkových pomerov rodičov, závery súdu sú tiež nepreskúmateľné. Základom pre hodnotenie schopností a možností rodiča platiť výživné je zistenie jeho skutočných príjmov, ako aj podkladov odôvodňujúcich záver, že tento príjem zodpovedá telesným i duševným schopnostiam rodiča, jeho skúsenostiam, plneniu jeho pracovných povinností, ako aj miestnym možnostiam jeho uplatnenia. Rozhodujúce sú teda vždy reálne zárobkové možnosti

povinného dané ako jeho subjektívnymi vlastnosťami i objektívnymi skutočnosťami, avšak zároveň platí, že na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Ide tu o uplatnenie princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné, kedy súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potencionálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potencionálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Potencialita teda znamená de facto, že povinný môže v daných podmienkach dosahovať zvýšený príjem než deklaruje v rozhodnom období.

31. V prejednávanej veci súd prvej inštancie u matky neuveril jej tvrdeniu, že ako dentálna hygienička dosahuje čistý príjem v sume 700,- Eur, ale z odôvodnenia rozsudku už nevyplýva, že by sa súd zaoberal výškou príjmu, ktorý by matka bola schopná potenciálne dosahovať, teda z ktorého by vychádzal pri určovaní výživného na maloleté dieťa. Zároveň sa súd nevysporiadal s tým, že matka v konaní vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. PN-9P/65/2022 (rozvod manželstva a úprava práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu na čas po rozvoze) uviedla, že by zvládla platiť výživné na dieťa v sume 150,- Eur (odsek 28).

32. Súd sa vôbec nezaoberal ani výdavkami rodičov, ktorých výšku nezadefinoval, ani nevyhodnotil z pohľadu nevyhnutnosti vynaloženia konkrétnych výdavkov. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť, z čoho vyplýva, že súd je povinný vyhodnotiť výdavky rodičov a ustáliť, ktoré konkrétne výdavky a v akej výške považuje za nevyhnutné, ktoré nie a z akých dôvodov, pričom tento záver treba tiež premietnuť zrozumiteľným spôsobom do rozhodnutia.

33. Ako dôvodnú vyhodnotil odvolací súd námietku odvolateľa o nesprávnom postupe súdu prvej inštancie, ktorý nepreveril okolnosti dôležité na prijatie záveru o tom, či matka má alebo nemá nedoplatky na zročnom výživnom. Keďže ide o rozporné tvrdenia rodičov, je nevyhnutné vykonať dokazovanie zamerané na zistenie, či si matka riadne plnila svoju vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu v období od 20.09.2022 do 26.08.2023, a výsledky dokazovania vyhodnotiť v kontexte rozhodovania o zročnom výživnom.

34. Odvolací súd zdôrazňuje, že mimosporové konanie je typické dominanciou princípu oficiality a princípu materiálnej pravdy. Tieto vyžadujú od súdu, aby zistil skutočný stav veci, teda v rámci dokazovania sa nemôže spoliehať len na dôkaznú iniciatívu účastníkov konania, ale aplikuje vyšetrovací, resp. vyhľadávací princíp civilného procesu. Preto súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci konania, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

35. V súhrne vzhľadom na uvádzané sa tak vec dostala do takej polohy, v ktorej by náprava pochybení súdu prvej inštancie vyžadovala takú mieru ingerencie odvolacieho súdu, ktorá by v skutočnosti mala za následok aj nahrádzanie činnosti súdu prvej inštancie (úlohou odvolacích súdov napriek preneseniu na ne určitých činností vyžadovaných skôr od súdov prvej inštancie je totiž stále prieskum správnosti rozhodnutí súdov prvej inštancie s prípadným doplnením dokazovania).

36. Odvolaciemu súdu preto neostávalo iné, než v záujme zachovania práva účastníkov konania na riadny dvojinštančný proces so všetkými jeho atribútmi (zahŕňajúci vykonávanie základného dokazovania na rozhodujúce otázky v prvej inštancii súdov, dostatočne konkrétne právne posúdenie veci i v tomto stupni a do tretice tiež vypracovanie rozhodnutia majúceho konanie skončiť odôvodnením zodpovedajúcim úprave v ust. § 220 ods. 2 CSP), rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP z dôvodu porušenia procesných práv účastníkov konania do takej miery, že bolo porušené ich právo na spravodlivý proces, pričom tento nedostatok nie je možné odstrániť v konaní pred odvolacím súdom a podľa ust. § 391 ods. 1 CSP vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

37. Po vrátení veci súd prvej inštancie doplní dokazovanie týkajúce sa príjmov a výdavkov rodičov, odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa v zmysle pokynov uvedených vyššie, posúdi ich dôvodnosť v závislosti od zistenej životnej úrovne rodičov, zrozumiteľne vyhodnotí zárobkové (aj potenciálne) a majetkové schopnosti a možnosti oboch rodičov a konkrétne zistenia premietne do svojich úvah na

podporu primeranosti určeného výživného (odvolací súd poznamenáva, že i keď právne predpisy SR neurčujú tabuľkovú úpravu výživného a jeho určenie je v zmysle zákona nutné posudzovať individuálne s ohľadom na všetky okolnosti prípadu, určitou pomôckou môže byť aj Metodika pre výpočet výživného zverejnená Ministerstvom spravodlivosti SR, ktorá je síce materiálom odporúčacieho charakteru, jeho zámerom je však zjednocovať procesné postupy a rozhodovaciu prax súdov v rodinnoprávnej agende a môže súdu slúžiť ako nezáväzná pomôcka). Následne súd opätovne rozhodne o bežnom výživnom, v prípade potreby (po zistení, či si matka plnila svoju vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu za rozhodné obdobie) aj o zročnom výživnom a toto svoje nové rozhodnutie súd náležite v súlade s § 220 ods. 2 CSP odôvodní, pričom sa vysporiada s podstatnou argumentáciou a námietkami účastníkov konania (vrátane odvolacích námietok otca) tak, aby právne závery, ku ktorým dospeje, mali oporu vo vykonanom dokazovaní a aby úvahy súdu k týmto záverom vedúce, boli logické a presvedčivé.

38. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie opätovne rozhodne o trovách prvoinštančného konania a v súlade s ust. § 396 ods. 3 CSP rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania.

39. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods. 1 CMP, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie,

lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).